

GEMEENTE OLDEBROEK

Informatie van het college aan de raad	
Onderwerp: effecten diverse ontwikkelingen op de rioolheffing.	
Portefeuillehouder: mw. A.A.C. Groot	Kenmerk: 1003426
Behandelend team: THBOR	

Aanleiding om te informeren

Op 20 februari heeft ons college kennis genomen van een aantal belangrijke riool en water ontwikkelingen in 2017 en 2018 en het verwachte effect hiervan op de rioolheffing. Met deze college-informatie willen wij uw raad informeren over deze ontwikkelingen en de verwachte effecten op de rioolheffing.

Samenvatting

In 2014 heeft uw raad het huidige kostendekkingsplan (KDP) riolering vastgesteld voor de periode 2015 t/m 2019. De gemeente kan de lengte van de periode waarop de rioolheffing wordt gebaseerd zelf kiezen (planningshorizon). Uw raad heeft in 2014 besloten een planningshorizon van 20 jaar te hanteren, in combinatie met een gelijkblijvende rioolheffing en een geleidelijk afnemende stand van de voorziening. Met deze planningshorizon wordt het tarief van € 148,80 gedurende 20 jaar, van 2015 t/m 2035, in stand gehouden. Het tarief wordt indien nodig wel geïndexeerd. In principe wordt elke 5 jaar het AWP (Afvalwaterketenplan) geactualiseerd en opnieuw vastgesteld door de raad. Het KDP kan frequenter geactualiseerd worden als daar aanleiding voor is.

De volgende ontwikkelingen zijn aanleiding om het KDP Riolering in 2018 te actualiseren:

- 1) In 2017 is de kostentoerekening van de overheadkosten gewijzigd. Deze wijziging heeft een beperkt negatief effect op de rioolheffing.
- 2) Per 1 januari 2018 is de omslagrente gewijzigd van 4% naar 1%. Deze wijziging heeft een substantieel positief effect op de rioolheffing. Hierdoor kan met de huidige stand van de voorziening de huidige rioolheffing tot circa 2050 gehandhaafd blijven.
- 3) De gemeente komt in de huidige planperiode (2015 t/m 2019) in aanmerking voor twee financiële bijdrageregelingen van het waterschap. De bijdragen zorgen voor een positief effect op de rioolheffing.
- 4) In 2018 worden de effecten van risico gestuurd rioolbeheer op de strategische vervangingsplanning financieel doorgerekend. De verwachting is dat de levensduur van het gemiddelde riool hierdoor verlengd kan worden, wat een positief effect heeft op de rioolheffing.
- 5) In 2018 worden de verwachte kosten van te nemen klimaatmaatregelen ingeschat op basis van een klimaatstresstest. Extra kosten zorgen voor een negatief effect op de rioolheffing.
- 6) Het riool in het centrumgebied van Wezep is erg slecht. In 2018 wordt de keus gemaakt of het riool in het centrumgebied van Wezep wordt gerenoveerd of vervangen. Renoveren is een stuk goedkoper. Vervangen biedt aanvullende voordelen.

Eind 2018 worden alle positieve en negatieve effecten van de genoemde ontwikkelingen verwerkt in een nieuw KDP, dat vervolgens door uw raad wordt vastgesteld.

Toelichting

Historie

- September 2014: raadsbesluit Afvalwaterketenplan 2015 – 2019 (AWP) met de beleidskaders ten aanzien van de drie zorgplichten: afvalwater, hemelwater en grondwater.
- November 2014: raadsbesluit huidig kostendekkingsplan als onderdeel van het AWP.

Wettelijk kader (wet, verplichting, beleidskader, bevoegdheid)

In de wet milieubeheer is vastgelegd dat elke gemeente in Nederland de verplichting heeft tot het opstellen van een verbreed gemeentelijk rioleringsplan (of AWP). In het AWP moet beschreven staan hoe de gemeente de zorgplichten ten aanzien van afvalwater, hemelwater en grondwater gaat uitvoeren en welke maatregelen de komende jaren genomen gaan worden. Het plan vertaalt de maatregelen in een kostendekkingsplan en geeft aan wat de consequenties zijn voor de rioolheffing.

De gemeente is verplicht het kostendekkingsplan (KDP) conform de BBV-systematiek te berekenen.

Ontwikkelingen van invloed op KDP Riolering in 2017 en 2018

1) Overhead

In 2017 is conform het nieuwe BBV de overheadsystematiek gewijzigd. Uw raad heeft deze gewijzigde systematiek vastgesteld. Dit heeft tot een gewijzigde kostentoerekening geleid, wat effect heeft op de kostenopbouw van het KDP Riolering.

2) Omslagrente

De toegerekende rente is gedaald van 4% naar 1%. Deze rentewijziging die is ingegaan per 1 januari 2018 heeft een substantieel effect op de planningshorizon en/of de rioolheffing.

3) Financiële (afkoppel)bijdrage waterschap

Bij het opstellen van het huidige KDP waren de bijdrageregelingen van het waterschap nog niet geheel duidelijk. In de huidige planperiode ontvangt de gemeente ongeveer € 1.335.000,-. De exacte bijdrage is afhankelijk van de hoeveelheid af te koppelen verhard oppervlak. Met de bijdrageregelingen compenseert het waterschap de huidige ondercapaciteit van de rioolwaterzuivering (RWZI) en wordt afkoppelen gestimuleerd. De bijdragen worden jaarlijks in mindering gebracht op de geïnvesteerde bedragen, wat een positief effect heeft op het KDP.

werkelijke/ verwachte subsidie	2015	2016	2017	2018	2019	tot planperiode
bijdrage (compensatie RWZI)	€ 190.000	€ 213.770	€ 213.770	€ 213.770	€ 213.770	€ 1.045.080
subsidie (ontvlechten)	€ 0	€ 15.123	€ 0	€ 250.000	€ 25.000	€ 290.123
totaal	€ 190.000	€ 228.893	€ 213.770	€ 463.770	€ 238.770	€ 1.335.203

4) Risicogestuurd / dynamisch rioolbeheer

In het AWP staat dat we de stap willen zetten naar het verder doorvoeren van risicogestuurd rioolbeheer, ook wel dynamisch rioolbeheer genoemd. In 2018 gaan we hiervoor een concrete stap zetten. We gaan op rioolstrengniveau het risicoprofiel bepalen waarbij niet alleen gekeken wordt naar de rioolstreng, maar met name ook naar de omliggende (bovengrondse) omgeving. De risicoprofielen worden gezamenlijk met de beleidsterreinen water, wegen en groen bepaald (integraal). Indien nodig worden ook collega's van andere afdelingen uitgenodigd.

Met specialistische software wordt per streng de restlevensduur (schadeontwikkeling of degeneratie) voorspeld op basis van alle beschikbare inspectiegegevens. De software bepaalt het meest optimale moment van reparatie, vervanging en renovatie inclusief bijbehorende kosten op basis van de verwachte schadeontwikkeling en de (aan de voorkant) bepaalde en vastgelegde risicoprofielen. Er ontstaat zodoende een nieuwe, goed onderbouwde strategische vervangingsplanning.

Door per streng de uitkomsten van deze analyses te combineren met de risicoprofielen krijgt de gemeente een objectief handvat om keuzes te maken. De methodiek maakt het mogelijk om het effect van beheer- en risicokeuzes zichtbaar te maken in termen van financiën en kwaliteitsontwikkeling.

De nieuwe strategische vervangingsplanning wordt verwerkt in het KDP. De verwachting is dat het effect van risicogestuurd/ dynamisch rioolbeheer een afvlakking zal geven op de vervangingspiek.

5) Klimaatveranderingen

In 2018 gaan we een klimaatstresstest uitvoeren gericht op wateroverlast, hitte en droogte. Het doel van deze test is tweeledig, namelijk het in kaart brengen van de risicogebieden en het vergroten van bewustwording aangaande de effecten van de klimaatveranderingen (binnen de gehele organisatie). De resultaten worden gedeeld met het college en de raad.

De vervolgstap is het bepalen van het ambitieniveau en het vastleggen van doelen en strategieën. Daarbij vinden afwegingen plaats over het budget, de politieke prioriteiten en de samenwerkingsmogelijkheden. Dit proces wordt gestart nadat de stresstesten zijn uitgevoerd.

6) Centrumplan Wezep

Recente rioolinspecties hebben uitgewezen dat de kwaliteit van het riool in het oude deel van Wezep (gebied rond Meidoornplein, zie bijgevoegde plattegrond), erg slecht is. Maatregelen op “korte” termijn (tussen nu en circa 10 jaar) zijn noodzakelijk.

Er kan gekozen worden voor renovatie of voor vervanging. Beide varianten hebben hun voor- en nadelen.

Variant renovatie:

Bij renovatie worden de bestaande riolen voorzien van een “kous” van glasvezel of naaldvilt aan de binnenkant van het riool. De kous wordt vervolgens geïmpregneerd met kunsthars. Zodoende ontstaat er een nieuwe binnenkant in het bestaande aangetast riool. Na renovatie heeft de buis in principe weer een restlevensduur van 70 jaar. Het voordeel van deze oplossing is de zeer beperkte overlast voor de omgeving, aangezien er geen graafwerkzaamheden nodig zijn. Daarnaast is deze methode een stuk voordeliger, de kosten bedragen ongeveer 40% ten opzichte van vervanging.

Het nadeel van renovatie is dat het rioolsysteem niet verbeterd kan worden en dat het vernieuwen van de wegverharding en omgeving niet mee kan liften met de werkzaamheden. Voor renovatie wordt vaak gekozen als overlast tot een minimum beperkt moet blijven, zoals bij een belangrijke doorgaande weg of in een winkelstraat of als verbeteringen niet noodzakelijk zijn. Ook wordt vaak voor renovatie gekozen als de bovengrondse omgeving recent is vernieuwd of kwalitatief nog in een goede staat verkeerd.

Variant vervanging:

Bij vervanging wordt het gehele riool vervangen voor een nieuwe buis. Het grote voordeel bij vervanging is de mogelijkheid om boven- en ondergrondse verbeteringen aan te brengen.

Ondergronds kan relatief goedkoop een extra regenwaterriool aangelegd worden waardoor het afkoppelen van verhard oppervlak mogelijk wordt en de wijk klimaatbestendig kan worden ingericht. Ook de Nutsbedrijven krijgen de mogelijkheid om mee te liften en kabels en leidingen te vervangen mocht dat nodig zijn.

Bovengronds kan naast de vervanging van het wegdek ook de gehele straat of wijk heringericht worden in samenspraak met bewoners en andere belanghebbenden, mocht dat wenselijk zijn. Bij het vervangen van het riool ontstaat dus de mogelijkheid om op een integrale manier de wijk een kwaliteitsimpuls te geven door geldstromen samen te voegen en werk-met-werk te maken.

De totale herinrichting is globaal geraamd op 7,7 miljoen. Een groot deel kan gefinancierd worden vanuit het beheerplan Riolering. Het is echter niet toegestaan om alle kosten te dekken vanuit het beheerplan Riolering.

De komende maanden wordt uitgezocht of er vanuit kwalitatief oogpunt aanleiding is om het gebied in samenhang met de rioolvervanging en het afkoppelen van het verhard oppervlak met nieuwe materialen opnieuw in te richten. Ook wordt uitgezocht of er binnen de bestaande beheerplannen voldoende dekking hiervoor aanwezig is. Ons college of uw raad, afhankelijk van het beschikbare budget binnen de bestaande beheerplannen, zal vervolgens een definitieve keuze maken tussen renovatie en vervanging.

Resultaat / effect ontwikkelingen op rioolheffing

huidige situatie

In het huidige KDP heeft uw raad gekozen voor een planningshorizon van 20 jaar.

Belangrijkste uitgangspunten:

- rioolheffing blijft gedurende deze periode hetzelfde (€ 148,80)
- de stand van de voorziening neemt af naar € 0,- in 2035 (na 20 jaar).

Effect wijziging overhead, rente en bijdrage waterschap

De rentewijziging, de gewijzigde overheadkostentoe rekening en de financiële bijdrage zijn verwerkt en opnieuw doorgerekend in het KDP (bijlage 3).

Het huidige tarief kan door deze ontwikkelingen met de huidige voorziening gehandhaafd blijven tot circa 2050. Dit is dus 15 jaar langer ten opzichte van het huidige KDP.

Het is vanwege BBV-regelgeving niet mogelijk om positieve resultaten te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Effect herinrichting Wezep Centrum (eerste inschatting)

Totale kosten voor de herinrichting zijn ingeschat op € 7.700.000,-. Vooruitlopend op de resultaten van het dekkingsonderzoek is een eerste berekening uitgevoerd om het effect op de rioolheffing zichtbaar te maken in het KDP op basis van een voorlopige dekkingsvoorstel van € 6.250.000,- uit het beheerplan Riolerings. Dit bedrag is gebaseerd op de volgende 2 uitgangspunten:

- Verhouding kosten rioolrenovatie ten opzichte van rioolvervanging: 2 staat tot 5 (40%). Rioolvervanging komt hiermee op € 5.250.000,-.
- Circa 5 ha. kan worden afgekoppeld in het gebied rond Wezep Centrum. Kosten afkoppelen regenwater bedragen gemiddeld ongeveer € 20/m². Totale afkoppelkosten komen hiermee op € 1.000.000,-.

mogelijk dekkingsvoorstel	variant		extra investering	
	renovatie	herinrichting	totaal	jaarlijks
Beheerplan riolerings renovatiebudget*	€ 2.100.000			
beheerplan riolerings vervangingsbudget		€ 5.250.000		
Beheerplan riolerings afkoppelbudget		€ 1.000.000		
subtotaal beheerplan Riolerings	€ 2.100.000	€ 6.250.000	€ 4.150.000	€ 691.667
overig (wegen, groen, OV, overig)		€ 1.450.000	€ 1.450.000	€ 241.667
totaal	€ 2.100.000	€ 7.700.000	€ 5.600.000	€ 933.333
* kosten 40% tov vervanging				

Het uitgangspunt is dat de werkzaamheden in gedurende 6 jaar worden uitgevoerd vanaf 2019 of 2020. Om het verschil tussen renovatie en herinrichting voor de rioolheffing te berekenen, is vanaf 2019 t/m 2024 jaarlijks € 691.667,- opgenomen in het KDP.

De vaste periode met de huidige rioolheffing loopt hiermee terug van 33 jaar (t/m 2050) naar 27 jaar (t/m 2044), zie KDP in bijlage 4. Dit ligt nog steeds ruim boven de vaste periode van 20 jaar zoals is vastgesteld in het huidige KDP.

Geconcludeerd kan worden dat het positieve effect van de rentewijziging op de planningshorizon een stuk groter is ten opzichte van het negatieve effect van de extra vervangings- en afkoppelinvestering van € 4.150.000,-.

Effect klimaatmaatregelen

Op basis van de resultaten van deze stresstest maken we een eerste financiële kosteninschatting die verwerkt wordt in het KDP.

Planning

De planning is om tussen september en november het geactualiseerd KDP ter vaststelling aan te bieden aan de raad. De raad krijgt hierbij een aantal keuzemogelijkheden voorgelegd.

Bijlagen

1. Gebied rond centrum Wezep
2. Huidig kostendekkingsplan 2014
3. Concept kostendekkingsplan variant 1 (versie met gewijzigde rente, overhead en financiële bijdrage)
4. Concept kostendekkingsplan variant 2 (versie conform variant 1, incl. herinrichting Centrum Wezep).

Oldebroek, 20 februari 2018.

Burgemeester en wethouders van Oldebroek,

, secretaris drs. M. van de Geijn, secretaris , , burgemeester mr. A. Hoogendoorn.